

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 636/2012-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. decembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. D. V., B., predbežnej správkyne dlžníka R., s. r. o., K., zastúpenej advokátom JUDr. F. V., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 CoKR 28/2012 z 28. júna 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. D. V. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. októbra 2012 doručená sťažnosť JUDr. D. V., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. F. V., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 CoKR 28/2012 z 28. júna 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľke ako predbežnej správkyni bola v rámci konkurzného konania uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 K 50/2009-44 zo 4. marca 2010 (ďalej aj „uznesenie zo 4. marca 2010“) priznaná paušálna odmena v sume 663,88 € a úhrada preukázaných výdavkov vzniknutých pri výkone predbežnej správy v sume 11,60 €. Uznesením zo 4. marca 2010 okresný súd nepriznal sťažovateľke zvýšenie odmeny o daň z pridanej hodnoty s poukázaním na uznesenie ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 3/09 z 9. septembra 2009, ktorým ústavný súd rozhodol tak, že *„zamieta stanovisko IV. senátu ÚS SR napriek tomu, že predbežný správca je platiteľom dane z pridanej hodnoty. IV. senát ÚS SR v uznesení sp. zn. IV. ÚS 265/2008-33 dospel k záveru, že otázku DPH treba riešiť v súlade so zmyslom a účelom inštitútu dane z pridanej hodnoty upraveným tak v zák. č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, ako aj Smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty a s hierarchickým usporiadaním právnych noriem podľa stupňa ich právnej sily, teda v súlade so zásadou prednostnej aplikácie právnej normy vyššieho stupňa právne sily pred právnou normou nižšieho stupňa právnej sily, napriek tomu, že vyhláška 665/2005 Z. z. v ust. § 10 určuje nezvyšovanie odmeny predbežného správcu (platiteľa DPH) o daň z pridanej hodnoty, tento názor plenárne rozhodnutie ÚS SR sp. zn. PLz. ÚS 3/09 z 9. septembra 2009 nezdiera.“* (citované zo sťažnosti, pozn.).

Krajský súd uznesenie okresného súdu zo 4. marca 2010 uznesením sp. zn. 43 CoKR 19/2010 z 24. júna 2010 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, pričom v odôvodnení uviedol, že *„pokiaľ súd prvého stupňa svoje odôvodnenie rozhodnutia oprel len o závery ústavného súdu riešiace sťažnosti odvolateľky nezaoberal sa namietaným meritom veci, teda rozporom ust. § 10 vyhl. č. 665/2005 Z. z. (platnej do 30. 06. 2010) s ustanovením zák. č. 222/2004 Z. z. (menovite ust. § 22 ods. 1)“* (citované zo sťažnosti, pozn.). Okresný súd následne uznesením č. k. 2 K 50/2009-59 z 11. apríla 2012 (ďalej len „uznesenie z 11. apríla 2012“) priznal sťažovateľke paušálnu odmenu

v sume 663,88 € a úhradu preukázaných výdavkov vzniknutých pri výkone predbežnej správy v sume 11,60 €. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu z 11. apríla 2012.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uvádza, že «... namieta porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenie základného práva vlastníť majetok a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR. Porušenie tohto práva sťažovateľka vidí v tom, že odvolací súd pri rozhodovaní o jej odvolaní nevychádzal z relevantnej právnej normy, a to zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty, ale z právnej normy, a to vykonávacieho predpisu vyhlášky č. 665/2005 Z. z., ktorá vykonáva oblasť konkurznej úpravy a nie oblasť zákona o dani z pridanej hodnoty, pričom nevykonal ani ústavne súladný výklad ním aplikovanej právnej normy. Závery novšieho plenárneho nálezu ÚS SR sp. zn. Plz ÚS 1/2011 sú však širšie, lebo nepovažujú za podstatné konkrétnu úpravu vykonávacieho predpisu upravujúceho odmeňovanie správcu ale za podstatné považuje zákonnú právnu úpravu dane z pridanej hodnoty, z ktorej vyplýva povinnosť správcu konkurznej podstaty, ktorý je platiteľom dane z pridanej hodnoty, k vyúčtovanej cene každej poskytnutej služby uplatniť daň z pridanej hodnoty. V odôvodnení zdôraznil str. 5 ods. 5 cit. „Zmyslom a cieľom právnej úpravy konkurzu nie je právna regulácia zdaňovania činnosti správcu konkurznej podstaty. To je úlohou daňových právnych predpisov, preto Krajský súd i Najvyšší súd mali... prioritne vychádzať zo zákona o dani z pridanej hodnoty. A ďalej v ods. 7 na tej istej strane uviedol cit.: „Na pozadí uvedenej argumentácie potom aj právny názor Najvyššieho súdu vychádzajúci z textu vyhlášky, podľa ktorého súčasťou odmeny správcu... nemôžu byť žiadne iné zložky alebo plnenia... ani daň z pridanej hodnoty... je z hľadiska právnej úpravy zákona o dani z pridanej hodnoty irelevantný. Vyplýva to z nadradenosti zákonného právneho predpisu nad vykonávacím predpisom ale hlavne z... legálnej definície služby podľa § 9 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty.“ Tu dávame do pozornosti skutočnosť, že podľa čl. 59 ods. 2 Ústavy dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Vykonávací predpis č. 665/2005 Z. z. k zákonu o konkurze a reštrukturalizácii nemôže vo svojom vykonávacom predpise upraviť v akomkoľvek rozsahu daň z pridanej hodnoty ale môže

sa tak stať len v zákone o dani z pridanej hodnoty alebo v jeho vykonávacom predpise. Vykonávací predpis dane z pridanej hodnoty sa explicitne takouto otázkou nezaoberá a takúto otázku neupravuje. Ak by ho upravoval ako v uvedených súvislostiach vykonávací predpis k inému zákonu napr. k zákonu o konkurze a reštrukturalizácii išlo by evidentne o postup v rozpore s ústavou. Potom by takýto záver nemohol mať kvalitu ústavne konformného výkladu. Preto v uvedených súvislostiach treba posudzovať plenárny nález ÚS SR sp. zn. Plz. ÚS 1/2011 za ústavne konformný. Takýmto názorom musia byť vždy viazané všeobecné súdy.

Odvolačný súd v čase rozhodovania o tejto otázke nesprávne aplikoval aj judikatúru Ústavného súdu SR, pretože vychádzal zo staršieho zjednocujúceho stanoviska pléna Ústavného súdu SR v uznesení č. k. PLz. ÚS 3/2009-4 zo dňa 9. septembra 2009 a nie nového zjednocujúceho stanoviska pléna Ústavného súdu SR v uznesení č. k. PLz. ÚS 1/2011-13 zo dňa 19. januára 2011 lebo sa uspokojil s tým, že obidva tieto rozhodnutia môžu ísť vedľa seba bez toho, aby sa s nimi vysporiadal v súlade s právnou normou týkajúcou sa dani z pridanej hodnoty a právami garantovanými Ústavou SR. Toto je nesprávny postup, lebo tu musíme porovnávať senátne rozhodnutie ústavného súdu s plenárnym rozhodnutím ústavného súdu a v ich porovnaní je vyšší normatívny účinok tohto novšieho plenárneho rozhodnutia, ktoré zdôraznilo podstatný aspekt, ktorým je čl. 59 ods. 2 Ústavy, ignorovanie ktorého pri výklade nie je možné.

Je potrebné poukázať na to, že v novom zjednocujúcom stanovisku pléna Ústavného súdu SR v uznesení č. k. PLz. ÚS 1/2011-13 z 19. januára 2011 sa plénum ústavného súdu zaoberalo touto otázkou tak, že vychádzalo nielen z platných právnych noriem na území Slovenskej republiky, ale aj v rámci Európskej únie ako aj z judikatúry v rámci únie. Na základe komplexného vyhodnotenia rozhodlo, cit. „Ak z právneho poriadku v zákonnej právnej úprave dane z pridanej hodnoty výslovne (explicitne) vyplýva povinnosť správcu konkurznej podstaty, ktorý je platiteľom dane z pridanej hodnoty k vyúčtovanej cene každej poskytnutej služby uplatniť daň z pridanej hodnoty, potom súd... je povinný daň z pridanej hodnoty v zodpovedajúcej sume priznať, v opačnom prípade je takéto rozhodnutie z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné.“. Zároveň sa tu plénum zaoberalo aj časovými súvislosťami vykonávacieho predpisu vyhlášky č. 665/2005 Z. z. podľa jednotlivých alternatív a došlo k záveru, že nie sú podstatné.

Odvolací súd napádaného rozhodnutia touto sťažnosťou vychádzal zo senátneho rozhodnutia III. ÚS 36/2012-9 z 25. januára 2012, ktoré zdôrazňuje, že vyhláška (ako vykonávací predpis), ktorá v rôznych časových úsekoch upravovala túto daň vo vzťahu k správcovi rôzne je vo vzťahu k právnej úprave zákona o dani z pridanej hodnoty relevantná a preto odmena správcu sa spravuje ust. § 10 vyhl. č. 665/2005 Z. z. v znení platnom do 30. 06. 2010. Odvolací súd ignoroval nadradenosť zákona nad vykonávacím predpisom a ďalej to, že vykonávací predpis nevykonáva zákon o dani z pridanej hodnoty, ale oblasť konkurznej úpravy (porušenie čl. 59 ods. 2 Ústavy SR), ale aj nadradenosť všeobecne formulovanej legálnej definície dodania služby podľa § 9 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty ako aj nové plenárne zjednocujúce stanovisko ÚS SR nižšie uvádzané. Napádané uznesenie odvolacieho súdu malo vychádzať z nového zjednocujúceho stanoviska pléna Ústavného súdu SR z uznesenia č. k. PLz. ÚS 1/2011-13 z 19. januára 2011, ktoré tak ako vyššie uvádzame sa problémom zaoberalo komplexne, a to aj časovými súvislosťami vykonávacieho predpisu podľa jednotlivých alternatív a dospelo k záveru, že pri riešení otázky priznania správcovi k odmene uplatnené DPH (keď správca je platiteľom dane z pridanej hodnoty) nie sú podstatné.

Dôvodom tejto aplikácie je za predpokladu existencie dvoch plenárnych stanovísk pravidlo času novší nálezhodnosť deroguje starší a pravidlo špeciality, keď nové stanovisko svojou hĺbkou a konkrétnosťou je konzistentné. Nové stanovisko pléna Ústavného súdu SR z uznesenia č. k. PLz. ÚS 1/2011-13 z 19. januára 2011 je podložené presvedčivejšou racionálnou argumentáciou, fakticky funguje ako autoritatívny vzor a model pre ďalšie nasledujúce rozhodovanie v tejto otázke a má pre judičiálnu prax relevantnú váhu. V rámci práva na spravodlivý proces ide aj o princíp právnej istoty, ktorý je v tom, že recipient očakáva (princíp primeraného očakávania), že v rámci tohto princípu bude rovnako rozhodnuté v rovnakých prípadoch na strane jednej a ďalej, že uplatňovanie takéhoto rozhodovania bude podložené racionálne obhájitelnou argumentáciou, čo najviac vyhovujúcou právnej úprave, na strane druhej. Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd porušil právo sťažovateľky, keď vychádzal v čase rozhodovania o jej odvolaní so staršieho zjednocujúceho stanoviska pléna ústavného súdu, ktoré bolo prekonané novším stanoviskom pléna ústavného súdu a dotýkalo sa priamo riešeného problému sťažovateľky.

Uvedeným postupom odvolacieho súdu bolo porušené právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré zaručuje, že každý sa môže zákonom ustanoveným postupom dovolať svojho práva na nezávislom súde v prípadoch ustanovených zákonom. Do obsahu práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa o jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku SR a zároveň každý má právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z tohto vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02) a platná judikatúra. Ďalej uvedeným postupom bolo porušené právo sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého každý má právo vlastniť majetok, keď súčasne sa určuje, že vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnakú zákonnú ochranu.

Ak rozhodnutie všeobecného súdu pri jeho výklade malo za následok ako uvádzame porušenie základných práv sťažovateľky bolo by dôvodné, aby takéto rozhodnutie bolo zrušené, lebo rozhodnutie všeobecného súdu bolo takým závažným zásahom do jej práva na spravodlivý proces a jej práva vlastniť majetok, ktoré možno podradiť pod ustanovenia jej základných práv.»

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že:

„1. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením spis. zn.: 43 CoKR/28/2012 zo dňa 28. 06. 2012 porušil základné právo sťažovateľky JUDr. D. V., so sídlom B., predbežnej správkyne dlžníka R., s. r. o., so sídlom K., vlastniť majetok a základné právo na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením spis. zn.: 43 CoKR/28/2012 zo dňa 28. 06. 2012 porušil základné právo sťažovateľky JUDr. D. V., so sídlom B., predbežnej správkyne dlžníka R., s. r. o., so sídlom K., na spravodlivý proces (na spravodlivé súdne konanie) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici spis. zn.: 43 CoKR/28/2012 zo dňa 28. 06. 2012 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľke JUDr. D. V., so sídlom B., predbežnej správkyne dlžníka R., s. r. o., so sídlom... priznáva náhradu trov právneho zastupovania v sume 323,50 € (slovom tristodvadsaťtri eur a päťdesiat centov), ktorú je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. F. V... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť

ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 335/06, I. ÚS 382/06).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská

republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. To platí aj pre výklad a používanie procesnoprávnych predpisov (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), ktoré upravujú podmienky konania.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 43 CoKR 28/2012 z 28. júna 2012, ktorým tento potvrdil uznesenie okresného súdu z 11. apríla 2012, ktorým jej bola priznaná paušálna odmena v sume 663,88 € a úhrada preukázaných výdavkov vzniknutých pri výkone predbežnej správy v sume 11,60 € bez uplatnenia dane z pridanej hodnoty. Sťažovateľka argumentuje tým, že krajský súd pri rozhodovaní o jej odvolaní nevychádzal z ustanovení zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení účinnom v čase rozhodovania, ale z vykonávacieho právneho predpisu „vyhlášky č. 665/2005 Z. z., ktorá vykonáva oblasť konkurznej úpravy a nie oblasť zákona o dani z pridanej hodnoty“ a zároveň nevykonal ústavne súladný výklad ním aplikovanej normy. Napadnuté uznesenie krajského súdu je podľa jej tvrdenia v rozpore so závermi „plenárneho nálezu ÚS SR sp. zn. Plz. ÚS 1/2011“, z ktorého mal krajský súd pri rozhodovaní vychádzať.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná.

V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky ústavný súd uvádza, že sa k problému priznania dane z pridanej hodnoty uplatnenej k vyúčtovanej odmene správcu konkurznej podstaty práve v súvislosti so sťažnosťami podávanými sťažovateľkou v minulosti

už viackrát vyjadril, a to jednak prostredníctvom stanoviska k zjednoteniu odchylných právnych názorov senátov (ďalej len „zjednocovacie stanovisko“) ústavného súdu sp. zn. PLZ. ÚS 1/2011 z 19. januára 2011, ako aj prostredníctvom rozhodnutí vydaných ústavným súdom v rámci predbežného prerokovania sťažností sťažovateľky (napr. sp. zn. I. ÚS 139/08 z 29. apríla 2008 alebo sp. zn. III. ÚS 36/2012 z 25. januára 2012).

Sťažovateľka v sťažnosti argumentuje dvoma zjednocovacími stanoviskami ústavného súdu; starším - vyjadreným v uznesení pod sp. zn. PLZ. ÚS 3/09 z 9. septembra 2009 - a novším - vyjadreným v uznesení sp. zn. PLZ. ÚS 1/2011 z 19. januára 2011. Túto argumentáciu sťažovateľky ústavný súd považuje za potrebné spresniť v tom smere, že v skutočnosti existuje len jedno zjednocovacie stanovisko ústavného súdu vyjadrené v uznesení sp. zn. PLZ. ÚS 1/2011 z 19. januára 2011. Uznesenie ústavného súdu sp. zn. PLZ. ÚS 3/09 z 9. septembra 2009 totiž nemožno považovať (v pravom slova zmysle) za zjednocovacie stanovisko, ale len za procesné rozhodnutie ústavného súdu vychádzajúce z čl. 131 ods. 1 druhej a tretej vety ústavy („Plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.“).

Uznesením sp. zn. PLZ. ÚS 3/09 z 9. septembra 2009 plénum ústavného súdu zamietlo návrh zjednocovacieho stanoviska, ktorý predložil IV. senát ústavného súdu v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou vo veci sp. zn. IV. ÚS 265/08 v tomto znení: „Ak správca konkurznej podstaty bol v čase rozhodovania súdu podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení platnom a účinnom v čase tohto rozhodovania zdaniteľnou osobou, potom otázku, či sa k odmene správcu pripočítava daň z pridanej hodnoty (napriek tomu, že vyhláška jednoznačne ustanovuje, že sa odmena o daň z pridanej hodnoty nezvyšuje alebo túto otázku vôbec neupravuje), treba riešiť spôsobom, ktorý je v súlade so zmyslom a účelom inštitútu dane z pridanej hodnoty upraveným tak v zákone č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, ako aj v Smernici Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, a v súlade s hierarchickým usporiadaním právnych noriem podľa stupňa ich právnej sily, teda v súlade so zásadou prednostnej aplikácie právnej normy vyššieho

stupňa právnej sily pred právnou normou nižšieho stupňa právnej sily. Ak konajúci súd takto nepostupuje, dopustí sa tým porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho práva na spravodlivé prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v spojitosti s nimi aj porušenia základného práva garantovaného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

Nepriamym právnym dôsledkom skutočnosti, že väčšina pléna si v danom prípade neosvojila právny názor IV. senátu ústavného súdu, bola aj akceptácia právnych názorov I. senátu ústavného súdu vyjadrených v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 139/08 z 29. apríla 2008, ktoré vychádzali z porovnateľného skutkového stavu, aký existuje aj v aktuálnej sťažnosti sťažovateľky. Uvedené procesné rozhodnutie pléna ústavného súdu z 9. septembra 2009 napokon viedlo aj IV. senát ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 265/08 k vysloveniu, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu ani jej právo na spravodlivé súdne konanie porušené neboli (pozri nález č. k. IV. ÚS 265/08-33 z 25. septembra 2009).

Neskôr III. senát ústavného súdu v súvislosti s rozhodovaním vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 243/2010 opätovne navrhol plénu ústavného súdu zjednotenie odchylných právnych názorov v predmetnej veci. Plénum ústavného súdu uznesením č. k. PLz. ÚS 1/2011-5 z 19. januára 2011 prijalo toto zjednocovacie stanovisko: „Ak z právneho poriadku v zákonnej právnej úprave dane z pridanej hodnoty výslovne (explicitne) vyplýva povinnosť správcu konkurznej podstaty, ktorý je platiteľom dane z pridanej hodnoty, k vyúčtovanej cene každej poskytnutej služby uplatniť daň z pridanej hodnoty, potom súd rozhodujúci o odmene správcu konkurznej podstaty je mu povinný daň z pridanej hodnoty v zodpovedajúcej sume priznať; v opačnom prípade je takéto rozhodnutie z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné.“

Toto zjednocovacie stanovisko bolo možné podľa názoru pléna ústavného súdu prijať (nešlo teda o prekážku rei iudicatae), pretože vo veci sp. zn. IV. ÚS 265/08, ktorá viedla IV. senát k návrhu prvého citovaného zjednocovacieho stanoviska (PLz. ÚS 3/09), tento senát ústavného súdu síce rozhodoval o skutkovo rovnakom prípade, časové relácie

rozhodovania žalovaného všeobecného súdu však orientovali právne posúdenie veci do prostredia právnej úpravy, ktorá explicitne neumožňovala priznať správcovi k odmene uplatnenú daň z pridanej hodnoty [§ 10 vyhlášky č. 665/2005 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „vyhláška č. 665/2005 Z. z.“) v znení platnom a účinnom do 30. júna 2010]. Na druhej strane III. senát ústavného súdu pri navrhovaní svojho zjednocovacieho stanoviska vychádzal pri formulácii právneho názoru z právneho stavu, ktorý explicitne otázku vzťahu odmeny správcu konkurznej podstaty a dane z pridanej hodnoty neriešil. Zamietnutie návrhu na zjednotenie odchylných právnych názorov z 9. septembra 2009 (PLz. ÚS 3/09) tak nebránilo plénu ústavného súdu rozhodnúť o zjednocujúcom stanovisku predloženom III. senátom ústavného súdu (PLz. ÚS 1/2011).

Obe rozhodnutia pléna ústavného súdu prijaté v konaní podľa § 6 zákona o ústavnom súde formálno-právne aj materiálno-právne popri sebe obstoja. Zatiaľ čo vo veci vedenej pod sp. zn. PLz. ÚS 3/09 bola rozhodujúcou právnou úpravou výslovne neumožňujúca priznať správcovi konkurznej podstaty, ktorý je platiteľom dane, k vyúčtovanej odmene uplatnenú daň z pridanej hodnoty tak, ako to je v okolnostiach namietaného prípadu, vo veci vedenej pod sp. zn. PLz. ÚS 1/2011 mala pre rozhodnutie pléna ústavného súdu rozhodujúci význam právnou úpravou, ktorá explicitne neupravovala otázku priznania dane z pridanej hodnoty k vyúčtovanej odmene správcu konkurznej podstaty, a len z rozhodovacej praxi všeobecných súdov vyplýval názor o nemožnosti takého postupu.

Vzhľadom na uvádzané skutočnosti bolo v rámci predbežného prerokovania sťažnosti sťažovateľky rozhodujúce ustáliť časové relácie právnej úpravy, na základe ktorej krajský súd v napadnutom konaní rozhodol; bolo totiž potrebné ustáliť, či pri rozhodovaní o nej možno aplikovať právne názory vyjadrené v zjednocovacom stanovisku sp. zn. PLz. ÚS 1/2011 z 19. januára 2011. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoj právny názor vyjadrený vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 21/2010, v ktorej uviedol, že podľa čl. 131 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje v pléne okrem iného aj o zjednocovaní právnych názorov senátov, keďže plénum ústavného súdu treba

považovať za najširší kolektívny orgán ochrany ústavnosti. Ak plénum ústavného súdu prijme zjednocovacie stanovisko v určitej veci, nie je rozumné predpokladať, že by sa ktorýkoľvek senát ústavného súdu v podobnej alebo dokonca rovnakej veci v budúcnosti od právneho názoru pléna ústavného súdu odchyľil. Tento záver nie je výsledkom výkladu § 6 zákona o ústavnom súde, ale výrazom dôsledného rešpektovania jedného zo základných hodnotových princípov právneho štátu, a to princípu právnej istoty [(čl. 1 ods. 1 ústavy), napr. PL. ÚS 36/95], ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99), teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované. Za diskriminačný potom možno považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť (m. m. PL. ÚS 21/00 a PL. ÚS 6/04). Uvedené požiadavky formulované v rozhodnutiach ústavného súdu nepochybne musí rešpektovať i samotný ich tvorca už len s ohľadom na to, že je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy).

Z príloh, ktoré sťažovateľka doručila spolu so sťažnosťou ústavnému súdu, vyplýva, že správu o stave majetku dlžníka, vyúčtovanie odmeny a výdavkov sťažovateľka predložila okresnému súdu 17. februára 2010. Pritom práve predloženie takejto správy považuje ústavný súd za rozhodujúci okamih na jednoznačnú identifikáciu na vec aplikovateľných právnych predpisov (m. m. III. ÚS 243/2010, PLz. ÚS 1/2011).

V napadnutom uznesení krajský súd k nepriznaniu zvýšenia odmeny o daň z pridanej hodnoty predovšetkým uviedol:

„... odmena správkyne sa v prejednávanej veci spravuje vyhl. č. 665/2005 Z. z. v znení platnom do 30. 06. 2010, ktorá v § 10 výslovne a jednoznačne stanovila, že zvýšenie odmeny o DPH predbežnému správcovi nepriznáva.

Keďže pri rozhodovaní okresného súdu bola rozhodujúcou právna úprava, ktorá výslovne neumožňuje priznať správcovi konkurznej podstaty, ktorý je platiteľom dane k vyúčtovanej odmene uplatnenú DPH, nemohol konkurzný súd, a to aj s prihliadnutím

na rozhodnutie pléna Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. PLz ÚS 3/09-4 zo dňa 09. 09. 2009, správcovi ním uplatnenú DPH priznať.“

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd vo veci sťažovateľky správne vychádzal z právnej úpravy obsiahnutej vo vyhláske č. 665/2005 Z. z. účinnej v čase rozhodovania o odmene predbežnej správkyne konkurznej podstaty (účinnnej do 30. júna 2010, pozn.), ktorá v § 10 výslovne neumožňovala zvýšiť správcovi alebo predbežnému správcovi, ktorí sú platiteľmi dane z pridanej hodnoty, odmenu o daň z pridanej hodnoty, čo súčasne znamená, že v rámci predbežného prerokovania sťažnosti nie sú pre rozhodnutie vo veci aplikovateľné právne názory vyjadrené v zjednocovacom stanovisku sp. zn. PLz. ÚS 1/2011 z 19. januára 2011, resp. presnejšie z ich obsahu a contrario vyplýva, že krajský súd v predmetnej veci rozhodol o odmene sťažovateľky ako predbežnej správkyne ústavne konformným spôsobom.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie signalizovala možnosť vysloviť ich porušenie v konaní vo veci samej. Na tomto základe ústavný súd odmietol túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre konštantne uvádza, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto

porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05, alebo IV. ÚS 326/07). V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

Keďže ústavný súd sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie tej časti sťažnosti, ktorou namietala porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-prosesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia.

Na základe uvedeného ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2012